

3.2 Stedelijke laag • Bebouwingsschil 1900 - 1955

Eenheid

Overzicht bebouwingsschil 1900 - 1955 (indicatief)

Kenmerken

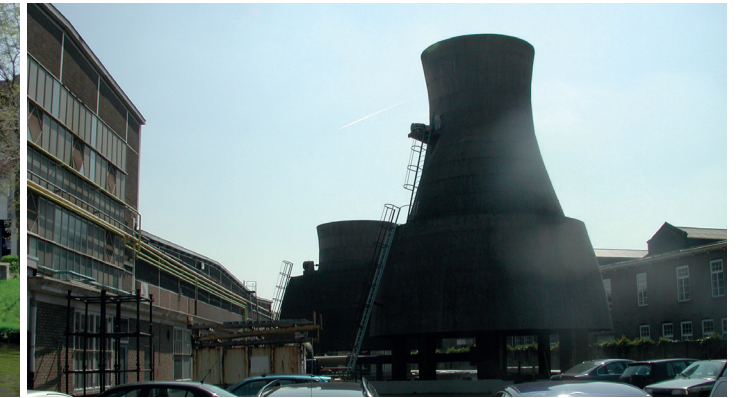
De bebouwingsschil 1900-1955 bestaat uit gemengde stadwijken en woonwijken direct aansluitend op de historische centra en binnensteden. Op sommige plaatsen liggen (voormalige) grootschalige fabriekscomplexen direct aansluitend aan woonwijken. Deze stadwijken kennen een gesloten, compacte vorm (bouwblokken) en zijn veelal opdeelbaar in wijken met eigen karakter. De wijken worden van elkaar gescheiden door doorgaande lanen, singels en stadsstraten. Kenmerkend in de bebouwing is de verwantschap in architectuurstijlen en aandacht voor architectonische details en verbijzondering van gebouwen op specifieke plekken als straathoeken. De schil is op te delen in wijken met individuele panden, gekenmerkt door veel variatie in bebouwing en veel (individueel en openbaar) groen. De wijken op basis van de fabrieksdorp/tuindorp-principes zijn juist herkenbaar aan een hechte stedenbouwkundige en architectonische eenheid op basis van collectieve principes.

Stationsomgevingen (§3.12) liggen vaak in deze schil. De stadsassen door-kruisen deze bebouwingsschil veelal en vormen belangrijke verbindingssassen tussen de stedelijke centra, stationsgebieden en het hoofdinfrastructuur-netwerk rond de steden.

Openbare ruimte: straat, plein, park, singel

Hiërarchie: oud lint van invalsweg, fabriekscomplex, singels

Beeld: eenheid in verscheidenheid / herkenbaar en overzichtelijk stratenpatroon

Ontwikkelingen

- Werkfuncties dreigden te verdwijnen, mede onder druk van milieuwetgeving en schaalvergroting in de detailhandel, waardoor de vitaliteit afnam.
- Hoge verkeersdruk met name rond de stadsassen, stations en direct aansluitend op de binnensteden. Het beeld van de 'verkeersmachine' (waarin rijdende en stilstaande auto's en bewegwijzering het beeld bepalen) wordt soms overheersend. Verkeersstromen en parkeren worden beeldbepalend en bedreigen leefbaarheid.
- Toenemende maatschappelijke waardering voor de bebouwing en structuur van deze wijken leidt tot nieuwe particuliere initiatieven.

Voorbeelden

- Nieuw particulier opdrachtgeverschap in Roombeek in Enschede [supervisor Pi de Bruyn]
- Stedelijk inbreidingsproject in Zwolle
- Industrieel erfgoed op STORK terrein in Hengelo
- Cultuurcluster Het Roozendaal in Roombeek, Enschede [SeARCH architecten]

Ambitie

Doorontwikkeling van de compacte stadskwartieren met de 'gesloten' stadsvorm. Waar maar enigszins mogelijk herstellen van de functiemix. Veel ruimte en aandacht voor zorgvuldig individueel (in de individuele wijken) en collectief (in de tuindorpen en fabrieksdorpen) opdrachtgeverschap. Als daar vanuit de (woon)kwaliteit aanleiding toe is ligt er in delen van deze wijken een belangrijke herstructureringsopgave.

Sturing

- Richting
 - Als herstructurering, inbreiding en toevoeging van bebouwing plaats vinden in de individueel ontwikkelde stadswijken van de bebouwingsschil 1900 - 1955, dan dragen deze bij aan behoud, versterking en vernieuwing van de individuele bebouwing met een eigen karakter en uitstraling. Ontwikkelingen voegen zich in maat, schaal en ritme naar de omliggende bebouwing.
 - Als herstructurering etc. plaats vindt in de tuindorpen en fabriekswijken, dan voegt de vernieuwde/nieuwe bebouwing zich in de structuur van de bebouwde massa en groenstructuur, gericht op behoud van eenheid en eenduidigheid, met oog voor details.
 - Hergebruik/reanimatie cultureel erfgoed.
- Inspiratie
 - Regie op basis van een goed stedenbouwkundig plan op hoofdlijnen biedt vrijheid voor individueel opdrachtgeverschap.